

กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ภาควิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวชศาสตร์

หัวข้อ “Clinical teaching”

อาจารย์ฉัตรรัตน์ ถาวร ผู้ลิขิต

ภาควิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวชศาสตร์ ได้จัดกิจกรรมการจัดการความรู้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หัวข้อ “Clinical teaching” โดยมีคณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาฯ มาร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 26 เมษายน 2556 เวลา 9.00 -12.00 น. ณ ห้อง 506 ชั้น 5 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล สรุปประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

สำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในครั้งนี้เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนในวิชาปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีภาวะสุขภาพจิตเปี่ยงเบน (พยสจ 481) โดยคณาจารย์ในภาควิชาฯทุกท่าน ร่วมกันแลกเปลี่ยน และนำเสนอในประเด็นต่อไปนี้ คือ

1. การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสารเพื่อการบำบัด

- 1.1 วิธีการจัดการเรียนการสอน (ขั้นตอนการปฏิบัติที่เกิดขึ้นจริง) ที่ช่วยให้ นักศึกษา เรียนรู้การสร้างสัมพันธภาพกับผู้ป่วยจิตเวช
- 1.2 ปัญหาที่นักศึกษาพบในการสร้างสัมพันธภาพ ดำเนินสัมพันธภาพ และนำมาปรึกษากับอาจารย์
- 1.3 วิธีการและขั้นตอนที่อาจารย์ช่วยนักศึกษาแก้ไขปัญหา

แต่ละกลุ่มได้ร่วมกันอภิปราย สรุปและนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. วิธีการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยให้ นักศึกษา เรียนรู้การสร้างสัมพันธภาพกับผู้ป่วยจิตเวชโดย
 - 1.1 เริ่มจากการประเมินความรู้ของนักศึกษาก่อนเรียน และมีการแจกเอกสารการเรียนรู้เรื่องการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสารเพื่อการบำบัดให้ศึกษา ก่อน มีการการอภิปรายกลุ่ม (conference) การยกตัวอย่าง case ผู้ป่วยประกอบการอภิปรายกลุ่ม
 - 1.2 ก่อนเริ่มสร้างสัมพันธภาพให้นักศึกษาฝึกแสดงบทบาทสมมติ (role play)
 - 1.3 Pre-post conference ก่อนและหลังการสร้างสัมพันธภาพกับผู้ป่วย
 - 1.4 ให้นักศึกษาเข้าทำความเข้าใจกับผู้ป่วยโดยมีอาจารย์ช่วยพาแนะนำตัวเพื่อให้นักศึกษาเริ่มต้นสร้างสัมพันธภาพในครั้งแรกและมีความมั่นใจมากขึ้น
 - 1.5 กระตุ้นให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของการสนทนาเพื่อการบำบัด เนื่องจากการสร้างสัมพันธภาพและการใช้เทคนิคการสื่อสารเพื่อการบำบัดนั้นเป็นบทบาทอิสระที่พยาบาลสามารถปฏิบัติให้มีความชัดเจนได้
 - 1.6 มีการอภิปรายถึงเทคนิคการสื่อสารที่นักศึกษาเกิดความสับสนจากการสนทนากับผู้ป่วย
 - 1.7 เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ใช้เวลาในช่วงของการสนทนาเพื่อการบำบัดอย่างเต็มที่เพื่อสร้างสัมพันธภาพให้ดียิ่งขึ้น

2. ปัญหาที่นักศึกษาพบในการสร้างสัมพันธภาพ ดำเนินสัมพันธภาพ และนำมาปรึกษากับอาจารย์
วิธีการและขั้นตอนที่อาจารย์ช่วยนักศึกษาแก้ไขปัญหา

ปัญหาที่นักศึกษาพบในการสร้างสัมพันธภาพ	วิธีการที่อาจารย์ช่วยนักศึกษาแก้ไขปัญหา
1. นักศึกษากลัวผู้ป่วย ไม่กล้าคุย กลัวผู้ป่วยทำร้าย โดยเฉพาะใน case ที่มีประวัติทำร้าย	1. อาจารย์เข้าไปแนะนำตัวและสนทนากับผู้ป่วยพร้อมกับนักศึกษาในครั้งแรก เพื่อลดความกลัวและวิตกกังวลของนักศึกษา
2. นักศึกษาใช้เทคนิคในการสื่อสารไม่ถูกต้อง	2. ประเมินปัญหาของนักศึกษาจากการอภิปรายกลุ่มและบันทึกการสนทนาเพื่อการบำบัด (Interaction) หากพบว่านักศึกษายังใช้เทคนิคการสื่อสารไม่ถูกต้องอาจารย์จะเข้าไปคุยเป็นรายกรณี และการสังเกตหากนักศึกษาต้องการความช่วยเหลืออาจารย์อาจจะเข้าไปสนทนาเป็นบางราย - การฝึก role play การศึกษาจาก CAI
3. เปลี่ยนผู้ป่วยบ่อย ผู้ป่วยกลับบ้าน มีการฝึกร่วมกันหลายสถาบัน	3. ให้กำลังใจนักศึกษาในกรณีที่นักศึกษาต้องเปลี่ยน case บ่อยเป็นโอกาสที่นักศึกษาจะได้เรียนรู้และมีการประสานงานกับแหล่งฝึกและสถาบันอื่นที่ฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วยเดียวกัน

2. กิจกรรมบำบัด

1. กลุ่มกิจกรรมที่นักศึกษาสามารถจัดได้ และกลุ่มกิจกรรมที่นักศึกษาไม่สามารถจัดได้
2. วิธีการจัดการเรียนการสอนในการทำกลุ่มกิจกรรมบำบัด
3. ปัญหาที่พบ
4. วิธีการและแนวทางในการช่วยเหลือนักศึกษาในการทำกิจกรรม

แต่ละกลุ่มได้ร่วมกันอภิปราย สรุปและนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มกิจกรรมที่นักศึกษาสามารถจัดกิจกรรมได้ ได้แก่

- กลุ่มการจัดการกับอาการหิว
- กลุ่ม self-care
- กลุ่มหนังสือพิมพ์
- กลุ่มความรู้เรื่องยา
- กลุ่มการจัดการกับความเครียด
- กลุ่มทักษะทางสังคม
- กลุ่มศิลปะบำบัด

- กลุ่มความรู้เรื่องโรค
- กลุ่มอาชีพะบำบัด
- กลุ่มนันทนาการ

กลุ่มที่ไม่มีการจัดกิจกรรมของนักศึกษา ได้แก่

- กลุ่มจิตบำบัด
- กลุ่มภาวะน้ำเกิน (PIP)
- กลุ่มการวางแผนจำหน่าย
- ชุมชนบำบัด

ขั้นตอนที่ใช้ในการช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้

- มีการรายงานที่ชัดเจน
- แจ้งรายละเอียดว่ามีกลุ่มกิจกรรมใดที่นักศึกษาสามารถจัดได้บ้าง แต่เน้นให้ทุกคนทำกลุ่มหนังสือพิมพ์ และกลุ่ม 45 นาที อีก 1 กลุ่ม โดยให้นักศึกษาเลือกเอง
- เขียนแผนการจัดกลุ่มกิจกรรมทุกครั้ง โดยส่งก่อนการทำกลุ่มอย่างน้อย 1 วันเพื่อทำการแก้ไขและปรับปรุง
- ในกรณีที่เป็นการจัดกลุ่มกิจกรรมครั้งแรกของนักศึกษา บางครั้งอาจารย์ก็จะช่วยจัดหาเนื้อหามาให้ เช่น กลุ่มการจัดการความเครียด
- สำหรับกิจกรรมที่เป็นเรื่องยากๆ เช่น เรื่องยา จะจัดในช่วงท้ายๆ
- การจับคู่กันทำกิจกรรมนั้นถ้าเป็นผู้นำกลุ่มที่กิจกรรมกลุ่มง่ายให้เป็นผู้ช่วยผู้นำกลุ่มที่กิจกรรมยากกว่ากลุ่มที่เคยจัด เพื่อลดภาวะเครียดของนักศึกษา
- ให้นักศึกษาสังเกตการณ์การทำกลุ่มจากสถาบันอื่น หรือพยาบาลประจำตึกถ้าไม่มีตัวอย่างให้กับนักศึกษา อาจารย์ผู้สอนจะเป็นตัวอย่างในการทำกลุ่มให้นักศึกษาได้สังเกตการณ์และเรียนรู้
- ก่อนการทำกลุ่มจะมีการทำPre-conferenceทุกครั้ง
- ขณะดำเนินการทำกลุ่ม อาจารย์จะคอยสังเกตการณ์อยู่ใกล้ถ้านักศึกษาไม่สามารถดำเนินกลุ่มตามแผนได้ จะเข้าไปช่วยเหลือเพื่อให้กลุ่มสามารถดำเนินต่อไปได้
- หลังการทำกลุ่มจะมีการทำ Post-conference ทุกครั้ง เพื่อหาแนวทางการแก้ไขและปรับปรุง โดยให้นักศึกษาร่วมกันคิดวิเคราะห์และประเมินกลุ่มว่ามีข้อดี และข้อควรปรับปรุงอย่างไรบ้าง กระบวนการกลุ่มดำเนินการครบถ้วนตามแผนหรือไม่

ปัญหาที่พบและวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้กับนักศึกษา

ปัญหา	การช่วยเหลือแก้ไขปัญหา
- นักศึกษามีความเครียดและวิตกกังวลในการเลือกกิจกรรม เช่น ทักษะสังคม	- อาจารย์ให้การช่วยเหลือโดยให้นักศึกษาลองคิดด้วยตนเองก่อน และค่อยแนะนำเพิ่มเติม

